

POSTANOWIENIE

30 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło (przewodniczący)

SSN Krzysztof Wesołowski

SSN Dariusz Pawłyszczke (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 30 marca 2023 r. w Warszawie,
zażalenia R. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w Ł.
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 13 stycznia 2022 r., I ACa 532/18,
w sprawie z powództwa R. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki
komandytowej w Ł. i M. Ś.
przeciwko Miastu Łódź
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Skarżąca spółka komandytowa do skargi kasacyjnej połączonej z wnioskiem o zwolnienie od kosztów załączyła oświadczenie o swoim stanie majątkowym sporządzone na formularzu, o którym mowa w art. 102 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. *o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* (aktualnie: tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 1125 ze zm.; dalej: „u.k.s.c.”), przeznaczonym dla osób fizycznych. Jako swój majątek skarżąca wskazała lokale biurowe o pow. 2100 m², wierzytelności na sumę ok. 27 mln zł z odroczonym terminem płatności, samochody i inne pojazdy mechaniczne, w tym w leasingu. Natomiast jako zobowiązania wskazała kredyty i inne długi na sumę ok. 35 mln zł oraz stałe koszty

funkcjonowania w wysokości ok. 600 tys. zł miesięcznie. Skarżąca nie złożyła żadnego sprawozdania finansowego oraz nie uzasadniła wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, poza wskazaniem danych zamieszczonych w formularzu.

Postanowieniem z 6 grudnia 2021 r. sąd II instancji odmówił zwolnienia skarżącej od kosztów sądowych. Skarżąca wniosła o jego zmianę przez zwolnienie od tych kosztów i wówczas złożyła dokumenty finansowe: bilans, rachunek zysków i strat, stan rozrachunków, harmonogramy spłat zobowiązań. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną ze względu na nieuiszczenie opłaty w wysokości 94 550 zł, w terminie tygodniowym od doręczenia skarżącemu postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów. Uzasadniając odmowę zwolnienia od kosztów, Sąd ten wskazał na niezłożenie jakichkolwiek dokumentów finansowych oraz fragmentaryczność oświadczenia o stanie majątkowym.

W zażaleniu skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia, zaskarżając jednocześnie poprzedzające je postanowienie z 6 grudnia 2021 r. o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych. Według skarżącej, jeżeli oświadczenie o stanie majątkowym niedostatecznie obrazuje sytuację finansową, sąd powinien wezwać wnoszącego o zwolnienie od kosztów sądowych o odpowiednie wyjaśnienia i dokumenty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie sporna jest kwestia, czy art. 103 u.k.s.c., regulujący zwolnienie od kosztów sądowych jednostek organizacyjnych, w tym spółek osobowych, dopuszcza wzywanie przez sąd wnoszącego o zwolnienie o dalsze wyjaśnienia lub dokumenty, czy też wniosek nienależycie uzasadniony należy od razu oddalić. Jednakże nawet w przypadku uznania za dopuszczalne takiego wezwania strony przed oddaleniem wniosku, warunkiem wezwania jest dochowanie przez stronę należytej staranności w wykazaniu swojej sytuacji już w samym wniosku o zwolnienie. Koniecznym minimum staranności podmiotów będących przedsiębiorcami, a więc sporządzających dokumentację finansową, w tym w szczególności bilans oraz rachunek zysków i strat, jest dołączenie tych dokumentów do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych wraz z wyjaśnieniem, dlaczego aktywa ujawnione w bilansie nie mogą zostać przeznaczone na

poniesienie tych kosztów, w tym w szczególności uiszczenie opłaty sądowej, jeżeli wnioskodawca twierdzi, że mimo posiadania aktywów nie ma środków na ich poniesienie.

Skarżąca nie dopełniła tych aktów minimalnej staranności, a sąd II instancji zasadnie określił oświadczenie o stanie majątkowym jako fragmentaryczne, w szczególności podkreślił brak danych o przychodach spółki. Złożenie tych dokumentów dopiero po odmowie zwolnienia od kosztów należy uznać spóźnione. Ponadto spółka handlowa, zwłaszcza zastępowana przez adwokata, powinna bez wezwania wykazać także, że jej wspólnicy nie mają dostatecznych środków na zwiększenie majątku spółki lub udzielenie spółce pożyczki (art. 103 ust. 2 u.k.s.c.).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy uznał, że postanowienie o odmowie zwolnienia od kosztów odpowiada prawu, a tym samym zażalenie na odrzucenie skargi kasacyjnej podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

[SOP]

[ms]